

Opgave 3

Wat is goed in slechte tijden?

In maart 2010 presenteert het Centraal Plan Bureau (CPB) een voorspelling voor de Nederlandse economie voor de jaren 2010 en 2011: vanaf de tweede helft van 2009 groeit de Nederlandse economie weer en het CPB voorspelt dat deze groei zal doorzetten. Maar de schade van de kredietcrisis van 2008 is daarmee nog niet hersteld. Deze crisis veroorzaakte een afname van het bbp met 5% en een verslechtering van de Nederlandse overheidsfinanciën: het financieringsoverschot van begin 2008 zal omslaan naar een financieringstekort in 2010. Stimuleringsmaatregelen van de overheid, zoals het verhogen van de overheidsbestedingen, hebben bijgedragen aan deze verslechtering. Anderzijds hebben deze stimuleringsmaatregelen en enkele automatische stabilisatoren de recessie gedempt.

- 2p **10** Leg uit dat stimuleringsmaatregelen van de overheid kunnen worden gezien als een vorm van uitgestelde belastingheffing.

Voorbeelden van automatische stabilisatoren zijn werkloosheidsverzekeringen en progressieve belastingen.

- 2p **11** Kies één van beide voorbeelden en leg de dempende werking uit in tijden van recessie.

Het CPB: "Om de overheidsfinanciën weer op orde te krijgen, zou het kabinet de komende jaren € 29 miljard dienen te besparen. Een belangrijk deel van die besparing kan plaatsvinden in de gezondheidszorg en op de woningmarkt." Naar aanleiding van deze uitspraak reageren economen via de media. Enkele reacties, die gaan over de woningmarkt, zijn opgenomen in bron 5.

Gebruik bron 5.

- 2p **12** Leg uit welk effect de hypotheekrenteaf trek heeft op de prijsvorming op de woningmarkt.

Lodewijk Dijkgraaf heeft in 2010 een bruto jaarinkomen van € 54.000. Voor zijn eigen woning heeft Lodewijk een aflossingsvrije hypotheek afgesloten van € 220.000 met een looptijd van 30 jaar en een rentepercentage van 4,5%. Overige aftrekposten heeft Lodewijk niet.

Gebruik bron 5 en bron 6.

NB: voor de eenvoud wordt bij de vragen 13 en 14 afgezien van andere fiscale elementen van de eigen woning dan de hypotheekrenteaf trek.

- 3p **13** Bereken de toename van de belastinginkomsten voor de overheid, die het gevolg kan zijn van de afschaffing van de hypotheekrenteaf trek. Neem daarvoor de gegevens van Lodewijk als gemiddelde voor 3,5 miljoen woningeigenaren in Nederland met een hypotheekschuld.

- 2p **14** Leg de visie van Wellink uit, die zegt dat nu niet het juiste moment is voor de afschaffing van de hypotheekrenteaf trek. Gebruik in de uitleg het begrip procyclisch.

Opgave 3

bron 5 overheidsfinanciën verbeteren via de woningmarkt

uit een opinieartikel in een krant:

Schaf de hypotheekrenteaftrek af

Ruim de helft van het aantal huishoudens in Nederland krijgt subsidie op de eigen woning via de fiscale aftrek van de hypotheekrente. Deze aftrek heeft een verstrend effect op de woningmarkt. Mijn voorstel: schaf de hypotheekrenteaftrek af!

Het afschaffen van deze maatregel kan de overheid jaarlijks een forse ‘besparing’ opleveren. Schattingen lopen uiteen van 11,5 miljard tot ruim 14,5 miljard euro extra belastinginkomsten die de overheid nu nog misloopt.

uit een interview:

Pas op met afschaffen hypotheekrenteaftrek

Volgens Nout Wellink, president van De Nederlandsche Bank, moet de hypotheekrenteaftrek voorlopig niet beperkt of afgeschaft worden: “Dit soort maatregelen moet je nemen op de top van de conjunctuur. Dan heeft het een anti-cyclische werking. Nu is niet het juiste moment; de economie is wel herstellende van de grootste crisis sinds de jaren dertig, maar zit nog in een laagconjunctuur.”

bron 6 tarieven inkomstenbelasting 2010

